

ARTIKELN SOM FÖLJER är hämtad ur
tidningen Elsa nr 2/2022, med temat:
Ekumenik

ELSA ÄR EN TIDNING om feministisk teologi, kultur och ekumenik
som ges ut av Sveriges Ekumeniska Kvinnoråd, SEK.

BLI MEDLEM i SEK, Sveriges Ekumeniska Kvinnoråd,
så får du tidningen hemskickad direkt i brevlådan.

Läs mer och bli medlem på
www.svekumeniskakvinnor.se

De sårade händernas ekumenik

Receptiv ekumenik utgår från frågan: "Vad är det vi i vår tradition behöver lära oss, med bevarad integritet, av andra?" I ett samtal med Hanna Stenström berättar Ann Aldén, kyrkoherde i Jönköping, och Anna Ljung, sjukhuspastor och pastor i Tjelvarkyrkan i Visby, som tillhör Eumeniakyrkan, om vikten av att fokusera på lyssnandet och lärandet i de ekumeniska mötena.

Hur mötte du "receptiv ekumenik"?

ANN: Vi mötte båda receptiv ekumenik första gången i Sveriges kristna råds och Svenska missionsrådets arbetsgrupp för missionsteologi. I gruppen bearbetar och belyser vi tillsammans aktuella teologiska frågeställningar om mission.

ANNA: Arbetsgruppen bildades 2014 med syfte att stimulera och bredda missionssamtalen i den ekumeniska gemenskapen. En av oss i gruppen, Sara Gehlin, hade mött receptiv ekumenik på en konferens. Hon berättade om den, vi blev alla nyfikna och bestämde oss för att använda den metoden i en pilgrimsprocess vi genomförde under två år då vi besökte våra olika kyrkotraditioner för att på djupet lära känna varandra.

ANN: Vi insåg att vi kunde använda receptiv ekumenik som metod för att förstå vad olika kyrkor menar med mission. Det var i sin enkelhet en genomgripande upplevelse.

ANNA: Receptiv ekumenik är en genomtänkt metod. Receptiv betyder i det här sammanhanget "att lyssna, lyssna in". Lyssnandet är viktigare än talet. På engelska talar vi om det som "learning rather than teaching", att lära sig snarare än att undervisa. Den engelska formuleringen tydliggör vad den handlar om.

Anna Ljung

Ann Aldén

Hur skulle du beskriva receptiv ekumenik, utöver att samtala och lyssna?

ANN: I ekumeniska sammanhang berättar vi gärna för varandra om allt som fungerar bra, men i receptiv ekumenik talar vi också om det som vi kämpar med, och vi upptäcker väldigt ofta att kampen finns inte bara hos oss, utan också hos andra. En bild för receptiv ekumenik är att när vi har gäster vill vi gärna duka med vårt finporsslin, men här ska vi i stället duka med vårt vardagsporsslin och våra kantstötta kaffekoppar. När vi delar vanligt liv samt det som är svårt och smärtsamt skapas en helt annan närhet än när vi "dukar med finporsslinet". Vi möts i samtal där vi når varandra och kan känna igen oss på ett helt annat sätt än när vi ska visa oss duktiga.

"När vi delar vanligt liv samt det som är svårt och smärtsamt skapas en helt annan närhet."

Hur utövas receptiv ekumenik i vardagen där du är? Vilka är möjligheterna – och vilka är svårigheterna?

ANNA: En annan bild för receptiv ekumenik är "de sårade händerna". I bibelberättelser om den uppståndne Jesus visar han lärjungarna sina sårade händer och det kan vi också göra, visa våra sår. När vi gör det, talar om våra sår, sorg och smärta, kommer vi varandra närmare än när vi visar hur duktiga vi är. Vi arbetar med metoden receptiv ekumenik i Gotlands kristna råd sedan några år. Vi började före pandemin och kom varandra nära. När pandemin kom fanns vi för varandra, vi hade visat våra sår och kunde stötta varandra genom pandemin.

”Det kan vara viktigt för högpresterande kvinnor att få vara i sammanhang där det får vara halvdant.”

ANN: Vi arbetar också med metoden i Jönköpings kristna samarbetsråd. Konkret började vi, under en ekumenisk bönevecka, att delta i varandras gudstjänster i stället för att skapa nya gemensamma gudstjänster som inte någon riktigt längtade efter. Ett annat exempel är ett ekumeniskt samtal för fyra år sedan där vi som hade varit på konferens för receptiv ekumenik berättade om det vi hade varit med om och sedan delade ”både kyrie och gloria”, det vill säga vi lyfte något som vi var oroliga för (kyrie) och något som vi var glada för (gloria). Det blev ett öppet, angeläget, ärligt samtal.

ANNA: För mig är lyssnandet en viktig metod. Den receptiva ekumenikens huvudfråga är: Vad kan jag lära mig av den andres tradition med bevarad integritet? Vad kan jag lära mig och ta med hem till Ekumeniakyrkan så att vi blir ännu bättre att vara just vi? Dessutom ligger lyssnandet nära mitt arbete som självvårdare och sjukhuspastor. I den uppgiften ska jag ju inte komma med någon egen agenda utan lyssna och anpassa mig efter vem den andre är, inte hur någon tycker att den andre ska vara. Att visa respekt så att det blir ett sannare möte. Det liknar den receptiva ekumeniken.

Receptiv ekumenik handlar om att lyssna på andra och lära av dem. Men vad gör du om den andre uttrycker uppfattningar du inte kan dela, till exempel en viss kvinnosyn?

ANNA: Receptiv ekumenik är inte en form för debatt och diskussion. Ekumenisk debatt har andra plattformar. Inom receptiv ekumenik kan jag, för att lära och förstå, ställa svåra frågor om varför andra kyrkor har synsätt och sätt att agera som jag inte kan ställa mig bakom och sedan samtala om det. Vi kan det eftersom vi inte ska formulera ett gemensamt uttalande eller komma till ett beslut.

Vad kan receptiv ekumenik betyda för kvinnor i kyrkorna och för en ekumenisk kvinnoorganisation i dagens Sverige?

ANNA: Kvinnor är ju, både i vardagslivet och i kvinnorörelsen, vana vid att dela livets utmaningar, visa våra sår och mötas över våra kantstötta kaffekoppar, för att samtala också om situationer där det inte finns en enkel lösning. Dessutom kan det vara viktigt för högpresterande kvinnor att få vara i sammanhang där det får vara halvdant – dina kaffekoppar duger även om det inte är finporslin och hembakat till. •

LÄS MER om receptiv ekumenik

”Receptiv ekumenik – om hopp och tillit i ekumeniska relationer”, av Sara Gehlin:

www.kristenhumanism.org/2018/03/26/receptiv-ekumenik-om-hopp-och-tillit-i-ekumeniska-relationer

Sharing and learning. Bible, Mission and Receptive Ecumenism, av Olle Kristenson m fl (red):

www.oikoumene.org/resources/publications/sharing-and-learning

I boken medverkar Ann Aldén och Anna Ljung.

”Berörd” – ett resursmaterial om mission, av Sveriges

kristna råd och Svenska missionsrådet:

www.skr.org/material/berord-samtal-om-mission-i-en-foranderlig-varld

I materialet medverkar Ann Aldén och Anna Ljung.

HANNA STENSTRÖM är teologie doktor i Nya testamentets exegetik och docent vid Teologiska högskolan i Stockholm. Hon ingår även i Elsas redaktionskommitté.

RECEPTIV EKUMENIK

Receptiv ekumenik beskrivs ofta av sina företrädare som en ”tredje fas” i ekumeniken.

Första fasen var den form av ekumenik som växte fram under 1900-talets början med fokus på sociala och etiska frågor. I en värld med stora sociala problem och i tiden efter Första världskriget samlades kyrkornas företrädare för att möta den tidens utmaningar samt bidra till att skapa fred och rättvisa i samhället. Det engagemanget är fortfarande centralt i den ekumeniska rörelsen.

Andra fasen utvecklades parallellt med den första under 1900-talets första hälft. I den var frågor om teologi

och kyrkosyn centrala. Det fanns hopp om kristen enhet som inte infriades, till mångas besvikelse.

I den tredje fasens ekumenik vill man möta besvikelsen över att vara långt från synlig kristen enhet. Tonvikten ligger på att lära sig av andra och att också ha en självkritisk hållning. Grundtanken är att när kristna lär sig av kristna från andra kyrkor berikas även deras egen tradition. Samtidigt anses det vara viktigt att man inte behöver kompromissa med sin egen tro och identitet. Receptiv ekumenik började formas i den katolska kyrkan och är nu del av den globala ekumeniska rörelsen.

Faktagranskad av Sara Gehlin